

Bruxelles, 29.11.2019
COM(2019) 616 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind revizuirea pieței serviciilor de roaming

{SWD(2019) 416 final}

1. INTRODUCERE

În octombrie 2015, Parlamentul European și Consiliul au adoptat Regulamentul (UE) nr. 2015/2120¹, prin care s-a aprobat eliminarea în Uniune, începând cu 15 iunie 2017, a tarifelor serviciilor de roaming cu amănuntul, sub rezerva aplicării unei politici a utilizării rezonabile și a unei derogări în vederea menținerii sustenabilității. Aceste noi norme privind serviciile de roaming sunt cunoscute pe scară largă sub denumirea de roaming la prețurile de pe piața națională („Roam-Like-At-Home” - RLAH).

Pentru ca RLAH să fie furnizat într-o manieră durabilă în întreaga Uniune, colegiitorii au convenit să instituie următoarele măsuri:

- reducerea substanțială a plafoanelor tarifelor serviciile de roaming cu ridicata²;
- posibilitatea ca operatorii să aplice o politică a utilizării rezonabile pentru a preveni utilizarea abuzivă sau anormală a serviciilor de roaming la tarife naționale;
- un sistem de derogare excepțională și temporară care să le permită operatorilor să prevină orice risc de creștere a tarifelor naționale.

În conformitate cu mandatul acordat de colegiitori, Comisia a adoptat, la 15 decembrie 2016, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286 al Comisiei de stabilire a unor norme detaliate cu privire la aplicarea politicii utilizării rezonabile, precum și la metodologia care trebuie utilizată pentru prezentarea și evaluarea cererii de acordare a unei derogări în vederea menținerii sustenabilității (denumit în continuare „Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286”)³.

Setul de norme menționat mai sus este aplicabil în UE/SEE⁴ începând cu 15 iunie 2017.

În conformitate cu obligațiile de raportare stabilite de colegiitori în Regulamentul privind roamingul⁵, Comisia:

¹ Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii.

² Introduse de Regulamentul (UE) 2017/920 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2017 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 în ceea ce privește normele referitoare la piețele de roaming cu ridicata.

³ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286 al Comisiei din 15 decembrie 2016 de stabilire a unor norme detaliate cu privire la aplicarea politicii utilizării rezonabile, precum și la metodologia de evaluare a sustenabilității eliminării suprataxelor pentru serviciile de roaming cu amănuntul și la cererea care trebuie prezentată de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective.

⁴ Prin deciziile nr. 173/2012 (disponibilă [aici](#)), nr. 92/2016 (disponibilă [aici](#)) și, respectiv, 105/2017 (disponibilă [aici](#)) ale Comitetului mixt al SEE, se adaugă Regulamentele nr. 531/2012, 2015/2120 și 2017/920 la anexa XI la Acordul privind SEE - „Comunicații electronice, servicii audiovizuale și societatea informațională”.

- a adoptat, la 12 decembrie 2018, un raport intermediar către Parlamentul European și Consiliu cu privire la punerea în aplicare a normelor RLAH în primele 18 luni (denumit în continuare „raportul intermediar”)⁶;
- a publicat, la 28 iunie 2019, un document de lucru al serviciilor Comisiei (SWD) privind rezultatele revizuirii normelor privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității, prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286 (denumit în continuare „documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității”)⁷.

Raportul intermediar a concluzionat că, în ansamblu, reforma RLAH în primele 18 luni a fost un succes, evidențiind, în special, faptul că cererea de servicii mobile în timpul călătoriilor efectuate în UE/SEE a crescut rapid și masiv odată cu introducerea RLAH. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității a concluzionat că aceste garanții privind piața cu amănuntul, prevăzute de Regulamentul privind roamingul pentru a se evita denaturările de pe piețele naționale, au funcționat corespunzător până în prezent, atunci când a fost necesar.

Ca urmare a raportului intermediar și a revizuirii normelor privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității, Regulamentul privind roamingul mandatează, de asemenea, Comisia să prezinte, până la 15 decembrie 2019, Parlamentului European și Consiliului un raport de analiză care să evalueze funcționarea pieței serviciilor de roaming în conformitate cu normele RLAH. Acesta este obiectul prezentului raport. Metodologia detaliată și rezultatele analizei în sprijinul acestui raport sunt disponibile în documentul de lucru care însoțește raportul⁸. Prezentul raport confirmă, în linii mari, constatările prezentate în raportul intermediar al Comisiei și în documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității: reforma RLAH a avut succes și și-a îndeplinit obiectivul de a valorifica cererea latentă de servicii de roaming. Analiza arată că dinamica concurenței pe piețele serviciilor de roaming cu ridicata și cu amănuntul nu s-a schimbat - și nu se preconizează schimbări - astfel încât normele în materie de roaming să poată fi eliminate în următorii ani. În plus, există domenii în care pot fi aduse îmbunătățiri. Prin urmare, Comisia ar trebui să ia măsurile necesare, inclusiv măsuri legislative, pentru a se asigura

⁵ În acest raport, Regulamentul (UE) nr. 531/2012, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2015/2120 și prin Regulamentul (UE) 2017/920, este denumit „Regulamentul privind roamingul”.

⁶ Raport privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2012 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2015/2120 și prin Regulamentul (UE) 2017/920, COM(2018) 822 final, disponibil [aici](#).

⁷ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind rezultatele revizuirii normelor privind politica utilizării rezonabile a serviciilor de roaming și derogarea în vederea menținerii sustenabilității, prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286 al Comisiei din 15 decembrie 2016, SWD (2019) 288 final, disponibil [aici](#).

⁸ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei referitor la concluziile revizuirii funcționării pieței serviciilor de roaming, SWD (2019)416 final.

că europenii continuă să beneficieze de servicii de roaming fără suprataxe în anii următori și că piețele cu ridicata funcționează în mod corespunzător.

2. DOMENIUL DE APLICARE AL REGULAMENTULUI PRIVIND SERVICIILE DE ROAMING ȘI PRINCIPALELE DISPOZIȚII

În sensul Regulamentului privind serviciile de roaming, serviciul de roaming este un serviciu care permite unui client al unui operator mobil (virtual) - M(V)NO - dintr-o țară a UE/SEE să aibă acces la serviciile mobile (voce, SMS sau date) ale unui MNO dintr-o altă țară a UE/SEE⁹. Operatorul de telefonie mobilă se asigură că clienții săi rămân conectați la o rețea mobilă atunci când călătoresc în străinătate, utilizând același telefon mobil (sau eventual un laptop sau o tabletă în cazul transferului de date în roaming) și același număr de telefon. Operatorul de telefonie mobilă care dorește să ofere servicii de roaming clienților săi („servicii de roaming cu amănuntul”) într-o altă țară trebuie să le achiziționeze de la un MNO situat în țara vizitată („servicii de roaming cu ridicata”). În acest scop, trebuie încheiate acorduri comerciale pentru servicii de roaming cu ridicata între operatorii de telefonie mobilă. În practică, atunci când un client efectuează un apel sau utilizează date mobile în roaming în străinătate, acest serviciu este furnizat de un operator de telefonie mobilă din țara vizitată. Operatorul din țara de origine a clientului serviciului de roaming trebuie să plătească operatorului rețelei vizitate tarife de roaming cu ridicata pentru acest serviciu. Nivelul acestor tarife este plafonat de Regulamentul privind roamingul și este în scădere în fiecare an pentru date (a se vedea mai jos, în prezenta secțiune).

De la 15 iunie 2017, operatorilor de telefonie mobilă nu li se mai permite să perceapă niciun tarif în plus față de tariful național pentru furnizarea de servicii de roaming (cu amănuntul) (voce, SMS și date) către clienții lor, atunci când aceștia călătoresc periodic în UE/SEE. Pentru a preveni utilizarea abuzivă sau anormală a serviciilor de roaming (cum ar fi serviciile de roaming permanent) la tarife naționale, care poate avea efecte negative asupra piețelor naționale, operatorii de telefonie mobilă pot aplica o politică a utilizării rezonabile.

Politica utilizării rezonabile are ca scop, în special, asigurarea faptului că serviciile de roaming la tarife naționale sunt utilizate doar atunci când utilizatorii acestor servicii călătoresc periodic în UE/SEE. În acest scop, un operator le poate solicita clienților săi o dovadă a domiciliului sau a unei legături stabile cu țara UE/SEE în care furnizează servicii și poate emite cartela SIM care urmează să fie utilizată la tariful național atunci când aceștia călătoresc în străinătate. Un operator poate, de asemenea, să verifice dacă această cartelă este utilizată mai mult în statul

⁹ Un serviciu de roaming poate fi furnizat pe piața națională (roaming național), adică un operator de telefonie mobilă utilizează rețeaua unui alt operator pentru a furniza servicii mobile clienților săi pe piața națională. Cu toate acestea, roamingul național nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului privind roamingul. Aceasta din urmă reglementează numai serviciile de roaming internațional în UE/SEE, și anume serviciile de roaming într-o rețea din străinătate, în UE/SEE.

membru de origine decât în străinătate. În cazul în care se aplică o astfel de politică a utilizării rezonabile și, pe o perioadă de cel puțin patru luni, consumul de servicii de roaming al clientului prevalează asupra consumului intern sau prezența acestuia în alte state membre ale Uniunii prevalează asupra prezenței sale în țara de origine, operatorul trebuie să trimită un mesaj de avertizare clientului pentru a verifica dacă este vorba de o utilizare abuzivă sau anormală a serviciilor de roaming la tarife naționale. După o perioadă de cel puțin 14 zile de la data mesajului de avertizare, operatorul poate aplica mici suprataxe pentru serviciile de roaming, legate de plafoanele tarifelor cu ridicata în cazul în care clientul continuă să consume servicii mobile în străinătate.

În plus, pentru a permite dezvoltarea continuă a celor mai bune oferte de date pe piețele naționale (de exemplu, date nelimitate), un operator poate aplica, în cazul datelor de roaming consumate la tarife naționale, garanții privind volumul¹⁰. Pe lângă acestea, operatorul poate aplica o mică suprataxă de roaming care nu depășește plafonul tarifelor de roaming cu ridicata pentru date¹¹ (a se vedea în detaliu mai jos, în prezenta secțiune).

În orice caz, chiar și în cazul în care nu se respectă politica utilizării rezonabile, suma dintre tariful național și suprataxa redusă aplicabilă pentru serviciile de roaming nu poate depăși tarifele de roaming existente în primul trimestru al anului 2016 (înainte de perioada de tranziție care a condus la RLAH în iunie 2017)¹².

În circumstanțe excepționale și specifice, pentru a evita o creștere a tarifelor naționale, un operator poate obține de la autoritatea sa națională de reglementare (ANR) o așa-numită derogare în vederea menținerii sustenabilității. În acest scop, operatorul trebuie să demonstreze că furnizarea de servicii de roaming fără aplicarea unei suprataxe nu ar fi sustenabilă în condițiile actualului său model de tarifare la nivel național¹³. În acest caz, ANR poate autoriza operatorul

¹⁰ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286 prevede că o astfel de limită a volumului datelor în roaming trebuie să fie egală cu de două ori valoarea obținută prin împărțirea prețului cu amănuntul al pachetului de date mobile la tariful maxim de roaming cu ridicata sau mai mare decât aceasta, ceea ce înseamnă că utilizatorul poate consuma un volum de date de cel puțin două ori mai mare decât volumul de date pe care operatorul său îl poate cumpăra (prețul fiind plătit de utilizator) la nivelul pieței cu ridicata de la operatorul rețelei vizitate, dacă acesta din urmă percepe tarife la nivelul tarifului maxim.

¹¹ Depășirea unei garanții privind volumul de date poate conduce doar la impunerea unor suprataxe pentru serviciile de date în roaming cu amănuntul [a se vedea orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul, Consiliului autorităților de reglementare al OAREC („CAR”) (17) 56, punctul 70].

¹² În ceea ce privește apelurile primite, suprataxa maximă pentru serviciile de roaming cu amănuntul aplicabilă în plus față de politica utilizării rezonabile este definită ca fiind tariful mediu ponderat de terminare a apelurilor în rețelele mobile în statele membre și, prin urmare, este revizuită anual de către Comisie în sens descrescător. În 2019, aceasta a fost de 0,0085 EUR/min.

¹³ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286 prevede că ANR poate considera că modelul național de tarifare al operatorului ar putea să nu fie sustenabil în absența unei suprataxe pentru serviciile de roaming în cazul în care marja netă *negativă* a operatorului aferentă serviciilor de roaming cu amănuntul reprezintă cel puțin 3 % din marja aferentă serviciilor de telefonie mobilă furnizate de acesta.

să aplice, timp de un an, o suprataxă redusă pentru serviciile de roaming. Pentru a prelungi o astfel de autorizație, operatorul trebuie să își reînnoiască anual cererea.

La nivelul comerțului cu ridicata, plafoanele tarifare au fost reduse în mod substanțial în 2017 prin Regulamentul privind roamingul¹⁴, în special în ceea ce privește datele, pentru care plafoanele tarifare sunt prevăzute să scadă în continuare, în fiecare an, până în 2022, pentru a se asigura că operatorii de pe piață pot beneficia de tarife cu ridicata care permit furnizarea de servicii de roaming clienților lor fără perceperea vreunei taxe în plus față de tariful național. Plafoanele tarifelor de roaming cu ridicata asigură, de asemenea, faptul că operatorul care furnizează serviciul de roaming cu ridicata își recuperează integral costurile cu ridicata.

Întrucât au fost instituite printr-un regulament, normele în materie de roaming sunt direct aplicabile în toate statele membre ale UE și se aplică, de asemenea, în țările SEE¹⁵. Regulamentul privind roamingul conferă ANR-urilor sarcina de a monitoriza, supraveghea și asigura respectarea normelor în materie de roaming în statele membre. Pentru a asigura o abordare coerentă de către toate ANR-urile, Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC) a publicat, în martie 2017, Orientările privind serviciile de roaming cu amănuntul¹⁶, iar în iunie 2017, Orientările privind serviciile de roaming cu ridicata¹⁷, elaborate în strânsă colaborare cu Comisia și după consultarea părților interesate. Deși nu sunt obligatorii, în sine, orientările OAREC oferă sprijin ANR-urilor în ceea ce privește monitorizarea, supravegherea și punerea în aplicare în practică a noilor norme în materie de roaming. Orientările OAREC oferă, de asemenea, operatorilor de telefonie mobilă îndrumări detaliate cu privire la modul de punere în aplicare, în diversele lor oferte, a noilor norme în materie de roaming.

Regulamentul privind roamingul expiră la 30 iunie 2022.

3. FUNCȚIONAREA PIEȚEI SERVICIILOR DE ROAMING

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport oferă o analiză detaliată a funcționării piețelor de roaming cu amănuntul și cu ridicata din UE/SEE de la intrarea

¹⁴ În 2019 sunt aplicabile următoarele plafoane tarifare pentru serviciile de roaming cu ridicata: 0,032 EUR/minut pentru apelurile efectuate, 0,01 EUR/sms și 4,5 EUR/GB. Începând cu 1 ianuarie 2020, noul plafon pentru date va fi de 3,5 EUR/GB. Acesta va scădea ulterior la 3 EUR/GB în 2021 și la 2,5 EUR/GB în 2022. Cu titlu comparativ, aceste plafoane erau de 0,05 EUR/minut, 0,02 EUR/sms și 50 EUR/GB până la 15 iunie 2017.

¹⁵ Norvegia, Islanda și Liechtenstein. Normele privind serviciile de roaming au fost încorporate în Acordul privind SEE începând cu 15 iunie 2017, dată care coincide cu intrarea lor în vigoare în UE.

¹⁶ Orientările OAREC privind Regulamentul (UE) nr. 531/2012, astfel cum au fost modificate prin Regulamentul (UE) 2015/2120 și prin Regulamentul (UE) 2017/920 (Orientările privind serviciile de roaming cu amănuntul), CAR (17) 56, disponibile [aici](#).

¹⁷ Orientările OAREC privind Regulamentul (UE) nr. 531/2012, astfel cum au fost modificate prin Regulamentul (UE) 2015/2120 și prin Regulamentul (UE) 2017/920 (Orientările privind serviciile de roaming cu ridicata), CAR (17) 114, disponibile [aici](#).

în vigoare, la 15 iunie 2017, a normelor RLAH¹⁸. Analiza se bazează pe datele colectate de la operatorii de telefonie mobilă și de la ANR-uri, precum și pe datele furnizate de studiile externe și de OAREC. Aceasta ia în considerare Avizul OAREC privind funcționarea pieței serviciilor de roaming, publicat la 19 iunie 2019 (denumit în continuare „avizul OAREC”)¹⁹, precum și Analiza suplimentară a OAREC cu privire la costurile serviciilor de roaming cu ridicata, publicată la 20 septembrie 2019²⁰.

a. Respectarea normelor

În decembrie 2018, raportul intermediar a constatat că, în general, operatorii de telefonie mobilă au respectat noile norme privind serviciile de roaming, de la intrarea lor în vigoare la 15 iunie 2017. Aceștia au continuat să le respecte și în 2019. În cazul în care s-a detectat o încălcare a normelor într-un stat membru, ANR a rezolvat rapid problema cu operatorul în cauză, adesea înainte de a iniția o procedură oficială sau în cursul unei astfel de proceduri.

În cazul în care au apărut noi probleme de punere în aplicare în legătură cu noi tipuri de oferte care nu au fost abordate în mod specific în orientările OAREC, ANR-urile și-au coordonat abordarea în colaborare cu Comisia prin intermediul Grupului de lucru specializat în domeniul serviciilor de roaming internațional din cadrul OAREC. Cel mai important aspect privind punerea în aplicare abordat de grup a fost modul de tratare a noilor servicii de date „cu zero taxe”²¹ în temeiul normelor RLAH. Interpretarea normelor privind serviciile de roaming convenită în cadrul grupului și urmată de ANR-uri²² în astfel de cazuri a fost contestată de doi operatori în fața a două instanțe diferite din Germania. Instanțele naționale au confirmat interpretarea urmată de ANR-uri²³. Comisia sprijină propunerea prezentată de OAREC în avizul său privind piața serviciilor de roaming în vederea actualizării în mod corespunzător a orientărilor sale privind serviciile de roaming cu amănuntul în ceea ce privește serviciile de date „cu zero taxe”, în măsura în care acestea sunt conforme cu Regulamentul nr. 2015/2120.

b. Piața serviciilor de roaming cu amănuntul

Creșterea consumului de roaming a fost rapidă și masivă

¹⁸ Toate datele și cifrele utilizate în această secțiune se regăsesc în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

¹⁹ Avizul OAREC privind funcționarea pieței serviciilor de roaming, care a servit drept contribuție la evaluarea CE, CAR (19) 101, disponibil [aici](#) (denumit în continuare „avizul OAREC”).

²⁰ OAREC - Analiză suplimentară cu privire la costurile serviciilor de roaming cu ridicata, CAR (19) 168, 20 septembrie 2019, disponibilă [aici](#).

²¹ Serviciile de date „cu zero taxe” nu sunt calculate în raport cu datele alocate în conformitate cu abonamentul încheiat. Prin urmare, consumul unor astfel de servicii nu reduce volumul de date disponibile pentru utilizator într-o anumită perioadă de facturare. În majoritatea cazurilor, serviciile de date „cu zero taxe” sunt nelimitate.

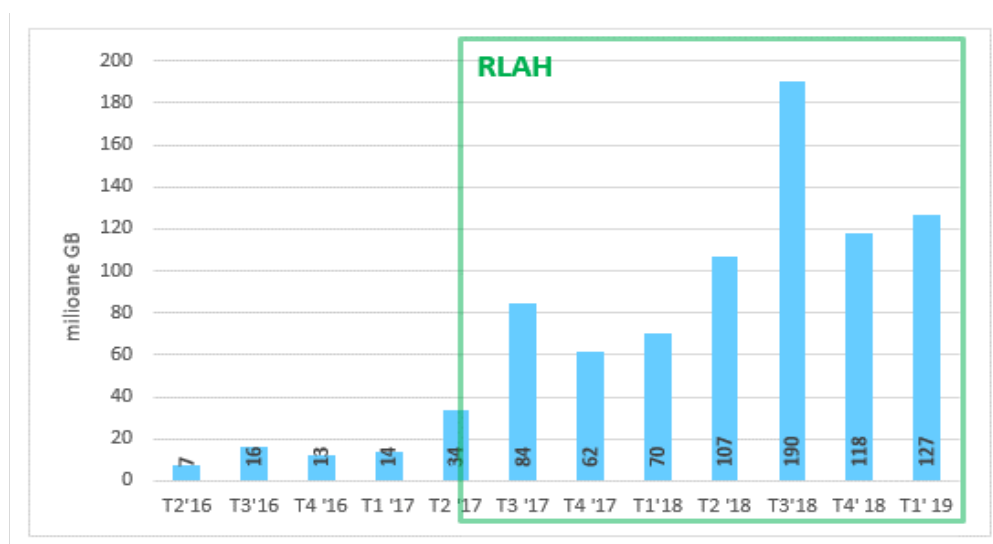
²² A se vedea deciziile ANR-urilor [BNetzA](#) (Germania) și [ANACOM](#) (Portugalia). Documentul de lucru privind politica rezonabilă și derogarea în vederea menținerii sustenabilității conține un rezumat concis al interpretării (p. 12).

²³ Verwaltungsgericht Köln, 20 noiembrie 2018 (a se vedea [hotărârea](#)) și Landgericht Düsseldorf, 19 iunie 2019 (a se vedea [hotărârea](#)).

Cu toate că regulamentele succesive, din 2007 până în prezent, privind serviciile de roaming au adus beneficii concrete consumatorilor sub forma unor reduceri ale tarifelor serviciilor de voce, SMS și date în roaming, mulți europeni au continuat să evite sau să restrângă utilizarea telefoanelor lor mobile și a serviciilor de date atunci când călătoreau în afara statului membru de origine, pentru a evita impunerea unor tarife de roaming. Normele RLAH au permis, în cele din urmă, schimbarea radicală a situației respective și valorificarea cererii latente de servicii mobile a persoanelor care călătoresc în UE.

Eliminarea tarifelor de roaming a dus la o creștere rapidă și masivă a consumului de roaming în UE/SEE după 15 iunie 2017 (Figura 1). În vara anului 2018 (T3'18), utilizarea datelor de roaming în UE/SEE a fost de 12 ori mai mare decât cea din vara precedentă intrării în vigoare a normelor RLAH (T3'16). Volumul apelurilor telefonice în roaming a fost de 3 ori mai mare. În primul trimestru al anului 2019 (conform ultimelor date disponibile), consumul de date, în comparație cu aceeași perioadă înainte de intrarea în vigoare a normelor RLAH (T1'17) a fost de 9 ori mai mare, iar consumul de apeluri vocale a fost de 2,2 mai mare. În vara anului 2018, călătorii au utilizat, în medie, 440 MB de date în roaming pe lună, față de 60 MB în vara anului 2016²⁴.

Figura 1: Traficul de date în roaming cu amănuntul în SEE, T2 2016 – T1 2019 (milioane GB)

Sursă: Pe baza celui de al 23-lea Raport de analiză comparativă al OAREC privind datele referitoare la serviciile de roaming la nivel internațional, CAR (19) 90, octombrie 2018 - martie 2019.

Structura tarifară internă generală rămâne în mare măsură neschimbată

²⁴ Creșterea volumului total al volumelor de date în roaming în SEE este rezultatul unui consum mediu mai mare al clienților serviciilor de roaming, dar și al numărului mai mare de călători care și-au activat serviciile de date în roaming.

Astfel cum a menționat OAREC în avizul său privind piața serviciilor de roaming, operatorii raportează că au menținut disponibilitatea globală a planurilor lor tarifare în cadrul RLAH²⁵. Potrivit OAREC, nu a avut loc nicio modificare semnificativă a structurii generale a planurilor tarifare naționale. Planurile tarifare care au fost eliminate sunt, în principal, planuri tarifare preexistente, așa cum se întâmplă în mod regulat. În ansamblu, se consideră că RLAH nu a avut aproape niciun impact asupra disponibilității ofertelor naționale.

Observația din raportul intermediar, potrivit căreia utilizarea planurilor tarifare exclusiv naționale²⁶ rămâne limitată și în special în segmentul preplătit al pieței care deservește necesitățile de comunicare locale, rămâne valabilă. În T1 2019, mai puțin de 5 % din totalul abonaților din UE/SEE au utilizat un plan tarifar exclusiv național²⁷, ponderea acestora rămânând stabilă de-a lungul timpului.

Calitatea serviciilor

Calitatea serviciilor mobile și, în special, viteza datelor, furnizate călătorilor în străinătate este un parametru esențial al experienței privind serviciile de roaming. Deși nu există dovezi specifice că utilizatorii serviciilor de roaming primesc o viteză de transfer mai mică decât utilizatorii locali²⁸, avizul OAREC indică lipsa de transparență a câtorva operatori în ceea ce privește viteza de transmitere a datelor asigurată clienților lor care utilizează servicii în roaming în străinătate. Viteza datelor nu depinde în întregime de operatorul din țara de origine; aceasta depinde în mare măsură de calitatea serviciului furnizat de rețeaua vizitată. Cu toate acestea, având în vedere că tehnologia 4G acoperă în prezent aproape toate teritoriile Uniunii, în mod normal este de așteptat ca aceasta să fie furnizată în cadrul serviciilor în roaming.

Comisia împărtășește opinia OAREC potrivit căreia este posibil ca operatorii să nu ofere în mod intenționat clienților lor care utilizează servicii în roaming o viteză de transmitere a datelor mai mică decât cea oferită clienților de pe piața națională. Comisia consideră calitatea serviciului ca făcând parte integrantă din produsul al cărui preț este reglementat. Plătind un anumit preț, utilizatorul are acces la un anumit serviciu mobil pe piața națională. Regulamentul privind roamingul impune ca, în UE/SEE, utilizatorul să aibă acces la același serviciu în străinătate, la același preț, cu condiția ca acest serviciu să poată fi furnizat în rețeaua vizitată.

Comisia va avea în vedere introducerea în Regulamentul privind roamingul a clarificărilor relevante, precum și a obligațiilor de transparență în ceea ce privește calitatea serviciilor de

²⁵ Sondajul comun al Comisiei/OAREC privind operatorii de telefonie mobilă, martie 2019.

²⁶ Planurile tarifare care furnizează servicii de telefonie mobilă numai în țara de achiziție a ofertei respective.

²⁷ Cel de al 23-lea Raport de analiză comparativă al OAREC privind datele referitoare la serviciile de roaming la nivel internațional, CAR (19) 90. Statele membre cu cea mai mare pondere a abonaților care utilizează exclusiv un plan tarifar exclusiv național (peste 10 %) sunt România, Estonia, Letonia și Bulgaria.

²⁸ Potrivit sondajului comun al Comisiei/OAREC din martie 2019, în majoritatea statelor membre numărul plângerilor având ca obiect serviciile de roaming nu a crescut în urma introducerii RLAH, iar nemulțumirea utilizatorilor finali cu privire la calitatea serviciilor în timp ce utilizează internetul în roaming deține o pondere mică în numărul total de plângeri ale consumatorilor primite de ANR-uri.

roaming. Comisia sprijină, de asemenea, propunerea OAREC privind monitorizarea în continuare a calității serviciilor de roaming.

În general, MVNO par să își mențină poziția pe piață

În majoritatea țărilor pentru care sunt disponibile date suficiente, MVNO și-au menținut în mare măsură sau și-au sporit ușor cota de piață națională (numărul de abonați). Se observă, de asemenea, o stabilitate globală a veniturilor medii ale comerțului cu amănuntul pe utilizator ale puținilor MVNO care au furnizat datele necesare de-a lungul timpului. Cu toate acestea, cartografierea situației MVNO din UE rămâne o provocare din cauza eșantionului mic de MVNO care au furnizat în mod constant date relevante de-a lungul timpului.

Politica utilizării rezonabile este utilă pentru a aborda abuzurile individuale

Astfel cum se arată în documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității, marea majoritate a operatorilor au aplicat o politică a utilizării rezonabile (95 % dintre MNO și 78 % dintre MVNO) pentru a preveni utilizarea abuzivă sau anormală a serviciilor de roaming la tarife naționale. Limita de volum pentru pachetele cu date cvasi-nelimitate²⁹ este măsura de politică a utilizării rezonabile cea mai utilizată de către operatori (84 % dintre operatorii de telefonie mobilă care oferă astfel de pachete o utilizează). Utilizarea aproape unanimă a acestei garanții poate indica faptul că aceasta a contribuit într-adevăr la disponibilitatea continuă a celor mai competitive pachete cu date pe piețele naționale.

Cu toate acestea, deoarece normele privind politica utilizării rezonabile acoperă, în principiu, nevoile tuturor utilizatorilor de servicii de roaming, ponderea clienților care depășesc efectiv limitele oricărei politici privind utilizarea rezonabilă rămâne foarte limitată: numai 0,6 % dintre abonații MNO care au pus în aplicare mecanismul de control de 4 luni au primit un mesaj de avertizare și doar jumătate dintre aceștia au fost supuși, în urma primirii mesajului, unei suprataxe mici pentru serviciile de roaming. În total, numai 4 % (respectiv 5 %) din totalul traficului de voce (respectiv, de date) în roaming din UE/SEE a făcut obiectul unei suprataxe mici pentru serviciile de roaming care au depășit politica utilizării rezonabile în T1 2019³⁰. Prin urmare, în practică, doar un număr extrem de mic dintre utilizatorii cu cel mai intens consum de servicii de roaming este afectat de aplicarea unei politici a utilizării rezonabile, în timp ce majoritatea covârșitoare a utilizatorilor nu trebuie să își facă griji cu privire la aceasta.

Mecanismul de derogare acționează ca o garanție eficientă împotriva eventualelor denaturări pe puținele piețe naționale în care a fost identificat un astfel de risc

²⁹ A se vedea nota de subsol **Error! Bookmark not defined.**

³⁰ Cel de al 23-lea Raport de analiză comparativă al OAREC privind datele referitoare la serviciile de roaming la nivel internațional, CAR (19) 90.

Operatorii de telefonie mobilă care au demonstrat că nu sunt în măsură să își recupereze costurile reale și preconizate de furnizare a serviciilor de roaming reglementate fără a-și majora tarifele naționale pentru a furniza RLAH au primit o derogare în vederea menținerii sustenabilității din partea ANR-ului lor. Acest lucru s-a întâmplat în cazurile preconizate, și anume pentru un număr redus de MVNO din câteva state membre și de MNO din state membre cu tarife foarte mici pentru serviciile de date, cu dezechilibre mari în ceea ce privește tarifele de roaming și/sau cu venituri scăzute per utilizator (Estonia, Lituania, Polonia, Finlanda). Derogările sunt acordate strict pentru a permite operatorilor în cauză să își recupereze costurile de furnizare a serviciilor de roaming către clienții lor și să evite orice creștere a tarifelor naționale. Prin urmare, mecanismul de sustenabilitate a fost aplicat astfel cum s-a preconizat de către colegiitori și a funcționat corespunzător, atunci când a fost necesar, ca o măsură de protecție pentru a evita denaturările, în special creșterea prețurilor, pe piețele naționale. În T1 2019, doar 1,3 % (respectiv 3,1 %) din totalul traficului de date (respectiv voce) în roaming cu amănuntul din UE/SEE a făcut obiectul unei suprataxe ca urmare a acordării acestei derogări³¹.

În plus, conform așteptărilor, numărul derogărilor a scăzut în timp, în contextul scăderii reglementate a tarifelor maxime ale serviciilor de roaming cu ridicata: în iunie 2019, în Estonia, niciunul dintre cei 3 MNO nu a solicitat reînnoirea derogării; în Lituania, unul dintre cei 3 MNO nu și-a reînnoit cererea, iar în Franța numai 3 MVNO și-au reînnoit cererile, față de 11 în 2017. În avizul său privind piața serviciilor de roaming, OAREC constată că mecanismul de derogare se referă la o parte mică și în scădere a pieței și că ANR-urile se așteaptă ca numărul derogărilor să scadă în continuare, în următorii ani.

În cele din urmă, astfel cum s-a menționat în documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității, operatorii cărora li s-a acordat derogarea menționată au făcut uz de aceasta cu parcimonie: mulți dintre ei oferă în continuare abonaților lor volume mari de servicii de roaming fără suprataxe pentru a rămâne competitivi pe piața lor națională. În cazul în care aceștia aplică suprataxa de roaming permisă, aceasta din urmă este redusă în mod drastic (cu mai mult de 90 % pentru date), în comparație cu 15 iunie 2017, astfel încât clienții în cauză să beneficieze în mod substanțial de o scădere masivă a prețurilor serviciilor de roaming, chiar și în astfel de cazuri.

Tarifele serviciilor de roaming în țările din afara UE/SEE au continuat să scadă, în medie

Tarifele serviciilor de roaming cu amănuntul ale operatorilor de telefonie mobilă din UE/SEE în țările din afara UE/SEE au continuat să scadă. În perioada cuprinsă între T1 2017 și T1 2019, tarifele serviciilor de date în roaming în țările din afara UE/SEE au scăzut cu 8 %, în timp ce tarifele serviciilor de voce au scăzut cu peste 30 %³². Tendința de scădere accentuată a tarifelor serviciilor de date în roaming în țările din afara UE/SEE a continuat, prin urmare, după

³¹ Cel de al 23-lea Raport de analiză comparativă al OAREC privind datele referitoare la serviciile de roaming la nivel internațional, CAR (19) 90.

³² Ibidem.

introducerea RLAH. În consecință, în general, eliminarea tarifelor de roaming în interiorul UE/SEE nu a fost însoțită de un preț mai ridicat al serviciilor de roaming în restul lumii³³.

Satisfacția consumatorilor este ridicată

Raportul intermediar a evidențiat faptul că reforma RLAH a fost recunoscută pe scară largă și apreciată de către europeni. La un an de la introducerea RLAH, un sondaj Eurobarometru a arătat că 81 % dintre călători erau la curent cu eliminarea tarifelor de roaming în UE/SEE și că 69 % dintre toți europenii considerau că ei personal sau un cunoscut al lor vor avea de câștigat de pe urma acestui fapt. Feedback-ul primit de Comisie din partea asociațiilor de consumatori începând cu luna iunie 2017 este, în general, foarte pozitiv.

c. Piața serviciilor de roaming cu ridicata

Observațiile formulate în raportul intermediar cu un an în urmă sunt confirmate. Impactul creșterilor mari ale cererii de servicii de roaming, evidențiat în secțiunea 3.b de mai sus, variază în mod semnificativ de la un operator la altul, în funcție de fluxurile de trafic generate de baza de clienți a operatorului în cauză. În funcție de fluxurile sale de trafic, un operator poate fi clasificat ca fiind expeditor net (*outbounder*) sau beneficiar net (*inbounder*). Un operator expeditor net are o bază de clienți care consumă mai multe servicii mobile în străinătate (adică în rețelele operatorilor parteneri din alte țări ale UE) decât cele consumate de baza de clienți a operatorilor parteneri în propria sa rețea. Invers, un operator beneficiar net dispune de o bază de clienți care consumă mai puține servicii mobile în străinătate decât cele consumate de baza de clienți a operatorilor parteneri în propria sa rețea. Având în vedere fluxurile turistice, în general, operatorii din țările din nordul Europei sunt expeditori neți de trafic în roaming, în timp ce operatorii din țările din sudul Europei sunt, de obicei, beneficiari neți de trafic în roaming, deși există unele excepții.

În acest context, nivelul plafoanelor tarifelor de roaming cu ridicata este o componentă esențială a Regulamentului privind roamingul. Obiectivul dublu al plafoanelor este de a permite tuturor sau aproape tuturor operatorilor din Uniune să furnizeze RLAH, asigurând, în același timp, recuperarea costurilor la nivelul comerțului cu ridicata în întreaga Uniune.

Regulamentul a atras reduceri considerabile în ceea ce privește tarifele cu ridicata, care au adus beneficii operatorilor expeditori neți

Scăderea puternică a tarifelor de roaming cu ridicata constatată în raportul intermediar a continuat, în special în ceea ce privește serviciile de date. Tariful mediu al serviciilor de roaming de date cu ridicata a scăzut la 1,78 EUR/GB în T1 2019, în comparație cu 8,22 EUR/GB în

³³ Această evoluție generală este o medie. Aceasta nu exclude creșterea punctuală a tarifelor serviciilor de roaming prevăzute în planurile tarifare ale anumitor state membre pentru roaming în unele state din afara UE/SEE. Acesta poate fi cazul, în special, pentru țările de destinație mai puțin vizitate din afara UE/SEE.

T1 2017. În ceea ce privește serviciile de roaming de voce cu ridicata, tariful mediu al acestora a fost de 1,97 EUR/min în T1 2019, în comparație cu 2,90 EUR/min în T1 2017³⁴.

Scăderea tarifelor serviciilor de roaming cu ridicata a fost determinată în principal de doi factori. În primul rând, noile tarife maxime ale serviciilor de roaming cu ridicata (care, pentru date, au scăzut anual), stabilite în Regulamentul privind roamingul din 2017, au acționat ca niște plafoane mult mai reduse ale tarifelor³⁵, ceea ce a determinat o dinamică concurențială a pieței între operatorii care oferă acces la servicii de roaming cu ridicata sub plafoanele respective. În al doilea rând, introducerea RLAH a dus la creșteri semnificative ale volumelor de roaming, alimentând astfel concurența suplimentară în ceea ce privește tarifele serviciilor de roaming cu ridicata sub plafoane. Scăderea semnificativă a tarifelor serviciilor de roaming cu ridicata a atenuat în mare măsură orice potențial impact al introducerii RLAH asupra operatorilor expeditori neți.

Creșterea cererii de servicii de roaming a adus avantaje operatorilor beneficiari neți

Analiza furnizată în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport arată că această creștere accentuată a cererii de servicii de roaming cu ridicata a adus avantaje operatorilor beneficiari neți, iar în cazul operatorilor expeditori neți, traficul net de roaming de ieșire - în ciuda creșterii considerabile în cadrul RLAH - reprezintă doar o mică parte (de obicei, mai puțin de 5 %) din traficul lor intern.

Costurile de furnizare a serviciilor de roaming cu ridicata sunt acoperite

Comisia a comandat un studiu extern în scopul de a concepe un model de costuri al unei rețele mobile eficiente în fiecare stat membru, plus în Norvegia; acest studiu se înscrie în seria de contribuții la prezentul raport de revizuire a serviciilor de roaming³⁶. Estimările care pot fi deduse pe baza modelului de costuri și din datele suplimentare privind tarifele de tranzit furnizate de operatori³⁷ arată că plafoanele tarifelor serviciilor de roaming cu ridicata stabilite în Regulamentul privind roamingul din 2017 au permis o recuperare integrală a costurilor la nivelul pieței cu ridicata plus marja de profit.

Reducerea drastică a tarifelor de roaming cu ridicata constatată mai sus, prin care tarifele medii de pe piața cu ridicata au continuat să se situeze sub tarifele maxime cu ridicata reglementate,

³⁴ Cel de al 23-lea Raport de analiză comparativă al OAREC privind datele referitoare la serviciile de roaming la nivel internațional, CAR (19) 90, octombrie 2019.

³⁵ Plafonul tarifar pentru serviciile de roaming de voce cu ridicata a scăzut de la 5 cenți/min în 2016 la 3,2 cenți/min începând cu 15 iunie 2017. Pentru date, acesta a scăzut de la 50 EUR/GB în 2016 la 7,7 EUR/GB începând cu 15 iunie 2017, 6 EUR/GB începând cu 1 ianuarie 2018 și 4,5 EUR/GB începând cu 1 ianuarie 2019.

³⁶ Studiul SMART 2017/0091 „Evaluarea costului furnizării serviciilor de telecomunicații mobile în UE/SEE”, realizat de AXON, iulie 2019, disponibil [aici](#). Luxemburg, Islanda și Liechtenstein nu au transmis datele necesare pentru conceperea modelului de costuri în aceste trei țări. Studiul a fost realizat în strânsă colaborare cu ANR-uri și cu OAREC. Toate materialele publicate în cadrul acestui studiu sunt disponibile [aici](#).

³⁷ Modelul de costuri și rezultatele sale, precum și estimările tarifelor de tranzit, sunt prezentate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

aflate în scădere, este o dovadă convingătoare că operatorii au fost în măsură să satisfacă cererea tot mai mare de servicii de roaming cu ridicata, recuperând în același timp costul investițiilor lor în rețea, inclusiv costul capitalului. Informațiile colectate de Comisie cu privire la tarifele cu ridicata percepute pentru accesul MVNO pe piața națională reprezintă dovezi suplimentare că plafoanele actuale permit operatorilor care furnizează servicii de roaming cu ridicata să își acopere costurile.

Pe baza studiului extern al Comisiei, OAREC a efectuat propria sa evaluare a costurilor serviciilor de roaming cu ridicata³⁸. OAREC concluzionează că există posibilitatea de a reduce în continuare plafoanele tarifelor cu ridicata, menținându-le în același timp peste costurile subiacente în toate statele membre, inclusiv o oarecare marjă de negociere sub aceste plafoane.

Comisia va ține seama de aceste informații și de alte contribuții atunci când va analiza dacă este necesar și oportun din punct de vedere economic să se adapteze și mai mult în viitor plafoanele tarifelor de roaming cu ridicata, menținând în același timp plafoanele deasupra costurilor subiacente în toate statele membre.

Situația specifică a MVNO de pe piața serviciilor de roaming cu ridicata

Un MVNO nu deține o rețea de acces radio în țara (țările) în care își desfășoară activitatea. În consecință, un MVNO nu poate găzdui niciun trafic de servicii de roaming de la un MNO în schimbul traficului de roaming pe care MVNO îl transmite respectivului MNO din străinătate. De obicei, un MVNO poate cumpăra numai la nivel angro traficul de roaming de ieșire generat de clienții săi în străinătate, fără posibilitatea de a-l comercializa/schimba (parțial) cu trafic de roaming de intrare. MVNO se află, prin urmare, într-o situație diferită, din punct de vedere structural, față de MNO atunci când negociază accesul la servicii de roaming cu ridicata³⁹. Acest factor este inerent modelelor de afaceri ale MVNO. Pe de altă parte, MVNO ar trebui ca, atunci când negociază cu operatorul din țara gazdă, să poată invoca traficul de roaming cu ridicata pe care clienții lor cu amănuntul îl generează, deoarece acest lucru ar trebui să îl ajute pe acesta din urmă să obțină tarife mai bune de la furnizorii de servicii de roaming cu ridicata. Cu toate acestea, MVNO plătesc, de obicei, tarife ale serviciilor de roaming cu ridicata mai mari decât cele plătite de MNO și, în anumite cazuri, tarife apropiate de sau la nivelul plafoanelor tarifelor de roaming cu ridicata. Cu toate acestea, astfel cum se arată în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport, există, de asemenea, exemple de MVNO care plătesc tarife ale serviciilor de roaming cu ridicata cu mult sub tarifele reglementate în majoritatea țărilor UE, la niveluri similare celor plătite de MNO.

³⁸ Analiza suplimentară a OAREC cu privire la costurile serviciilor de roaming cu ridicata, CAR (19) 168, septembrie 2019.

³⁹ MVNO stabilesc acorduri de acces la servicii de roaming cu ridicata de cele mai multe ori în mod indirect (prin intermediul MNO care îi găzduiesc în țara lor de operare sau al altui MNO sau prin intermediul unei platforme), dar și în mod direct, în unele cazuri (negocieri bilaterale directe cu MNO privind servicii de roaming cu ridicata).

MVNO au beneficiat, în toate cazurile, de reducerea considerabilă a tarifelor de roaming cu ridicata declanșată de scăderea semnificativă a plafoanelor tarifare stabilite în 2017. Astfel cum s-a indicat mai sus în secțiunea 3.b, MVNO și-au menținut, în general, poziția pe piețele lor naționale respective. Comisia va ține seama de situația MVNO atunci când va analiza oportunitatea de a propune o adaptare suplimentară a plafoanelor tarifelor serviciilor de roaming cu ridicata, în conformitate cu recomandarea principală a OAREC în avizul său privind piața serviciilor de roaming.

În plus, Comisia, în conformitate cu sugestiile OAREC, va lua în considerare posibilitatea de a propune clarificări suplimentare cu privire la normele privind serviciile de roaming cu ridicata care ar trebui să sprijine poziția MVNO în cadrul negocierilor privind tarifele serviciilor de roaming cu ridicata, de exemplu, faptul că plafoanele tarifare se aplică, de asemenea, unor soluții de roaming cu ridicata alternative⁴⁰, cum ar fi serviciile de roaming sponsorizate, că MNO trebuie să ofere MVNO acces la noile generații de tehnologii (de exemplu, 4G, 5G) pentru serviciile de roaming, pe măsură ce acestea devin disponibile pe piețele vizitate, sau că negocierile contractuale nu ar trebui prelungite în mod nejustificat, iar accesul la serviciile de roaming cu ridicata care urmează să fie acordat în termen de 3 luni de la încheierea contractului în temeiul normelor actuale ar trebui să fie pe deplin, nu parțial, operațional.

Vânzarea separată a serviciilor de date în roaming nu a fost utilizată de piață

Din 2012, Regulamentul privind roamingul a prevăzut că utilizatorii finali nu pot fi împiedicați de către operatori să acceseze serviciile reglementate de date în roaming într-o rețea vizitată, oferite de un furnizor alternativ de servicii de roaming⁴¹. Această măsură structurală, cunoscută sub denumirea de „rutare locală a datelor” (*local data breakout*), a fost menită să stimuleze concurența pe piața serviciilor de roaming. Comisia împărtășește observația OAREC și a unui studiu extern privind evoluțiile tehnologice⁴², potrivit căreia această soluție nu a fost utilizată în practică⁴³. Privind în perspectivă, pe baza sondajelor de piață realizate în 2019 în scopul prezentei revizuirii, atât constatările OAREC, cât și studiul evidențiază lipsa de interes a actorilor

⁴⁰ Roamingul sponsorizat este o soluție pentru serviciile de roaming cu ridicata în cadrul căreia MVNO utilizează o soluție „IMSI dublă”, prin care un interval IMSI aparține rețelei sponsorizate. Identitatea internațională de abonat mobil (*International Mobile Subscriber Identity* - IMSI) este un standard internațional al ITU. Aceasta este un număr unic de identificare a unui abonat mobil, precum și a operatorului său de telefonie mobilă și a țării sale. Efectul soluției „IMSI dublă” este că utilizatorii finali ai MVNO au o a doua identitate atunci când folosesc servicii de roaming și pot utiliza toate acordurile de roaming care țin de rețeaua sponsorului. Tarifele traficului sunt stabilite de rețeaua sponsorizată.

⁴¹ Articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 531/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2012 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii.

⁴² Studiul SMART 2018/0012 „Evoluțiile tehnologice și serviciile de roaming”, realizat de WIK Consult, iulie 2019, disponibil [aici](#).

⁴³ În 2016, Raportul de analiză comparativă al OAREC privind roamingul internațional a identificat un singur operator care oferă servicii de rutare locală a datelor în UE. Cu toate acestea, se pare că acest operator din Lituania (Cheap Data Communications) nu mai există, cel puțin nu în forma sa originală. De atunci, potrivit informațiilor de care dispune Comisia, nu s-a mai utilizat soluția de rutare locală a datelor.

de pe piață în punerea în aplicare a unei astfel de soluții în viitor. În consecință, Comisia va lua în considerare posibilitatea de a propune eliminarea obligațiilor privind rutarea locală a datelor din Regulamentul privind roamingul.

d. Dinamica concurenței pe piețele serviciilor de roaming cu ridicata și cu amănuntul nu s-a schimbat - și nu se preconizează schimbări - în măsura în care reglementarea poate fi eliminată în următorii ani

În mod similar cu perioada anterioară RLAH, în temeiul RLAH, introducerea plafoanelor tarifare reglementate a fost necesară pentru a reduce tarifele de pe piața serviciilor de roaming cu ridicata. Plafoanele tarifare au continuat să acționeze ca prețuri de referință în cadrul negocierilor privind serviciile de roaming cu ridicata și pentru a favoriza o dinamică concurențială sub aceste plafoane. Orice reducere de pe piața serviciilor de roaming cu ridicata are ca punct de plecare aceste prețuri de referință. În plus, anumite părți ale pieței, în special anumiți MVNO și operatori mai mici care își desfășoară activitatea într-o țară și care înregistrează dezechilibre masive în ceea ce privește serviciile de roaming de ieșire, plătesc adesea tarife pentru serviciile de roaming cu ridicata la nivelul plafonului sau la un nivel apropiat de acesta.

OAREC recunoaște că „obiectivul general al regulamentului privind RLAH a fost un succes”; în același timp, „nu se așteaptă ca, în viitorul apropiat, condițiile concurențiale de pe piața serviciilor de roaming să se schimbe într-o asemenea măsură încât să nu mai fie necesară o intervenție normativă”⁴⁴. OAREC recomandă ca, până în momentul în care se va putea efectua o nouă evaluare a pieței serviciilor de roaming, să se mențină forma și structura actuală a normelor privind serviciile de roaming. Pe baza analizei sale privind funcționarea pieței serviciilor de roaming cu ridicata, OAREC concluzionează că plafoanele tarifelor serviciilor de roaming cu ridicata continuă să fie necesare și trebuie să fie reduse în continuare, pentru a se asigura, în viitor, buna funcționare a RLAH în întreaga UE și pentru progresul tuturor actorilor de pe piață. În plus, OAREC consideră că normele privind serviciile de roaming cu amănuntul instituite începând cu 15 iunie 2017 ar trebui, în general, să se aplice în continuare în anii următori, deși cu unele clarificări și îmbunătățiri posibile, pentru a se asigura faptul că utilizatorii finali continuă să beneficieze de RLAH în întreaga UE⁴⁵.

În perspectivă, un studiu extern comandat de Comisie⁴⁶ în scopul prezentei revizuirii a examinat impactul posibil al evoluțiilor tehnologice și comerciale relevante asupra concurenței de pe piețele serviciilor de roaming, atât la nivelul comerțului cu ridicata, cât și la cel al comerțului cu

⁴⁴ Analiza suplimentară a OAREC cu privire la costurile serviciilor de roaming cu ridicata, CAR (2019) 168, septembrie 2019.

⁴⁵ Observațiile OAREC privind normele de roaming cu amănuntul au fost analizate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității, publicat în iunie 2019. Aceste observații nu pun sub semnul întrebării principiul acestor norme, nici aplicarea lor în continuare, în anii următori.

⁴⁶ Studiul SMART 018/0012 „Evoluțiile tehnologice și serviciile de roaming”, realizat de WIK Consult, iulie 2019, disponibil [aici](#).

amănuntul⁴⁷. Studiul concluzionează că nu există argumente în favoarea unor modificări semnificative ale normelor privind serviciile de roaming cu amănuntul și cele cu ridicata în cadrul prezentei revizuirii (fără a aduce atingere niciunei revizuirii a tarifelor maxime cu ridicata). Conform studiului, în această etapă, nu se poate anticipa că evoluțiile tehnologice și comerciale actuale și previzibile vor modifica, în următorii ani, condițiile de concurență de la nivelul comerțului cu ridicata și al comerțului cu amănuntul într-o asemenea măsură încât RLAH să poată fi furnizat în continuare de către operatori în absența normelor în materie de roaming.

Cu toate acestea, studiul recomandă să se monitorizeze în continuare introducerea cartelelor eSIM și evoluția serviciilor de voce și mesagerie OTT („over-the-top”), pentru a evalua impactul acestora pe termen mediu asupra concurenței pe piețele serviciilor de roaming cu amănuntul. Evoluțiile în ceea ce privește comunicațiile mobile 5G și pe suport IP în anii următori ar putea afecta, de asemenea, în viitor, natura și varietatea produselor de roaming cu ridicata, precum și prețurile acestora. Aceste evoluții vor trebui luate în considerare în cadrul unei viitoare revizuirii a Regulamentului privind roamingul. De asemenea, Comisia ia notă de dezvoltarea foarte recentă a unor noi modalități de comercializare a traficului de roaming cu ridicata, cum ar fi platformele de tranzacționare online, menționate în studiu. Acestea au potențialul de a stimula concurența pe piața serviciilor de roaming cu ridicata și de a facilita procesul de negociere între operatori. Întrucât astfel de platforme devin acum operaționale, Comisia încurajează operatorii să înceapă tranzacționarea unei părți a capacității lor prin intermediul acestui canal, sub rezerva respectării depline a legislației UE. Comisia va monitoriza îndeaproape evoluțiile aferente pentru a stabili dacă utilizarea unor astfel de platforme ar putea justifica, în timp, o abordare diferită în ceea ce privește reglementarea tarifelor de roaming cu ridicata.

Pe termenul mai scurt al prezentei revizuirii, studiul menționat mai devreme și avizul OAREC reflectă feedbackul primit de la unii actori de pe piață care au solicitat norme sau orientări mai explicite de reglementare a cererilor de acces la serviciile de roaming permanent în scopul conectivității pentru comunicațiile de la mașină la mașină (/internetul obiectelor. Comisia menționează că, deși Regulamentul privind roamingul a fost conceput în beneficiul utilizatorilor finali care își utilizează dispozitivele mobile atunci când călătoresc periodic în străinătate, în UE/SEE, acesta nu exclude comunicațiile de la mașină la mașină din domeniul său de aplicare⁴⁸. Prin urmare, obligațiile privind accesul la serviciile de roaming cu ridicata prevăzute la articolul 3 din Regulamentul privind roamingul se aplică și în cazul în care acest acces este solicitat în scopul comunicațiilor de la mașină la mașină. În ceea ce privește roamingul permanent, acesta nu

⁴⁷ Studiul a analizat impactul potențial asupra pieței de roaming al serviciilor Wi-Fi și al serviciilor de agregare Wi-Fi, al serviciilor „over-the-top”, al serviciilor RCS (Rich Communication Services), al cartelelor eSIM care pot fi actualizate la distanță (over the air), al rețelei 5G și al „părților separate” ale acesteia, al internetului obiectelor (IoT), al rutării locale a datelor, al noilor modele de afaceri și al operatorilor care intră pe piața serviciilor de roaming (cum ar fi acordurile multi-MVNO și MVNO transfrontalieri, introducerea de echipamente, conținut și servicii pe piața serviciilor de roaming).

⁴⁸ Cu excepția dispozițiilor specifice de la articolul 15 din Regulamentul privind roamingul (obligații privind transparența).

este interzis ca atare prin Regulamentul privind roamingul și poate fi convenit de către doi parteneri de roaming în contractul de servicii de roaming cu ridicata⁴⁹. Conform informațiilor de care dispune Comisia, operatorii sunt adesea interesați să găzduiască traficul de comunicații de la mașină la mașină în rețelele lor, inclusiv în mod permanent, pentru a beneficia de veniturile aferente de pe piața cu ridicata. Relevanța tarifelor maxime cu ridicata bazate pe volum pentru comunicațiile de la mașină la mașină cu volum scăzut și în bandă îngustă necesită o atenție sporită. Pentru a facilita dezvoltarea de servicii paneuropene de la mașină la mașină în special, Codul european al comunicațiilor electronice prevede că statele membre se asigură că ANR-urile pun la dispoziție numere care pot fi utilizate în mod permanent în afara statului membru (așa-numita „utilizare extrateritorială a numerelor”)⁵⁰. Comisia va avea în vedere introducerea, în cazul în care este necesar, în Regulamentul privind roamingul, a unor clarificări relevante cu privire la condițiile de acces la serviciile de roaming cu ridicata permanent în scopul conectivității pentru comunicațiile de la mașină la mașină/internetul obiectelor.

4. CONCLUZIE

Astfel cum s-a menționat în contribuția Comisiei la reuniunea informală a liderilor UE27 de la Sibiu (România) din 9 mai 2019, Roam-Like-at-Home se numără printre primele 20 de realizări ale UE obținute pe durata mandatului Comisiei Juncker. Creșterea rapidă și masivă a traficului de roaming începând din iunie 2017 a arătat că reforma RLAH și-a îndeplinit obiectivul de valorificare a cererii latente de servicii mobile a persoanelor care călătoresc în UE. Prezenta revizuire confirmă succesul reformei și buna funcționare, în general, a pieței serviciilor de roaming, în conformitate cu noile norme.

Revizuirea arată că, în pofida unor semne ale unei anumite dinamici a concurenței atât pe piața serviciilor de roaming cu amănuntul, cât și pe piața serviciilor de roaming cu ridicata, condițiile de bază ale concurenței nu s-au schimbat și nu sunt susceptibile să se schimbe în viitorul apropiat într-o asemenea măsură încât să se poată elimina reglementarea pieței serviciilor de roaming cu ridicata sau cu amănuntul. OAREC recomandă reducerea în continuare a plafoanelor tarifelor de roaming cu ridicata „pentru a crește puterea concurențială a MVNO în anii următori” și estimează că acest lucru poate fi realizat. În pofida unor dovezi privind existența unei marje economice între plafoanele tarifelor cu ridicata programate acum până în 2022 și nivelul

⁴⁹ Deși măsurile la nivelul comerțului cu ridicata prevăzute la articolul 3 din Regulamentul privind roamingul pentru a permite unui operator vizitat să împiedice roamingul permanent sunt menite să fie utile în cazul comunicațiilor personale ale călătorilor, astfel de măsuri pot fi utilizate, de asemenea, în cazul comunicațiilor de la mașină la mașină. Cu toate acestea, este de așteptat ca, în general, operatorii vizitați să nu aibă niciun interes să împiedice roamingul permanent în cazul comunicațiilor de la mașină la mașină. ⁵⁰ Articolul 93 alineatul (4) din Codul european al comunicațiilor electronice, Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului, JO 2018, L 321, p. 36. Codul trebuie transpus în legislația națională de către statele membre până la 21 decembrie 2020 și se aplică de la data respectivă.

⁵⁰ Articolul 93 alineatul (4) din Codul european al comunicațiilor electronice, Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului, JO 2018, L 321, p. 36. Codul trebuie transpus în legislația națională de către statele membre până la 21 decembrie 2020 și se aplică de la data respectivă.

costurilor tuturor operatorilor, trebuie să se analizeze în continuare oportunitatea unor reduceri suplimentare care să permită o mai bună funcționare a regimului RLAH, menținând, în același timp, dinamica concurenței interne.

Având în vedere analiza de mai sus, detaliată într-o mai mare măsură în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport, Comisia intenționează să efectueze, în primul semestru al anului 2020, o evaluare a impactului cu privire la oportunitatea prezentării Parlamentului European și Consiliului a unei propuneri de prelungire a Regulamentului privind roamingul după luna iunie 2022. Comisia va lua în considerare, în special, prelungirea valabilității normelor privind serviciile de roaming cu ridicata și cu amănuntul după data de 30 iunie 2022 și, în acest context, va analiza mai în detaliu caracterul adecvat al plafoanelor tarifelor de roaming cu ridicata. Având în vedere funcționarea adecvată a normelor de salvagardare la nivelul pieței cu amănuntul (politica utilizării rezonabile și derogarea în vederea menținerii sustenabilității), Comisia nu intenționează, în această etapă, să modifice normele prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2286.

Pentru a pregăti evaluarea impactului cu privire la o posibilă propunere legislativă, Comisia va organiza o consultare publică la începutul anului 2020. Lucrările pregătitoare pentru o evaluare a impactului vor analiza, de asemenea, oportunitatea introducerii în Regulamentul privind roamingul a diferitelor clarificări și actualizări privind calitatea serviciilor, accesul MVNO, vânzarea separată a serviciilor de date în roaming și comunicațiile de la mașină la mașină menționate în prezentul raport.